

ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΝΗΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ(Κύρωση 6^{ου} Πρωτοκόλλου από τη Βουλή των Ελλήνων)**ΟΜΙΛΙΑ****Αντωνίου Γρ.Φούσα****Δικηγόρου – Βουλευτού Ιωαννίνων**Στην Ολομέλεια της Βουλής των Ελλήνων(Με σχετικές μετέπειτα συμπληρώσεις)Αθήνα 8/4/1998

Στο Νομοσχέδιο «Κύρωση του 6^{ου} Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση, για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, **σχετικά με την κατάργηση της ποινής του θανάτου**».

1. Με το ιδιαίτερα σοβαρό θέμα, για την κατάργηση της ποινής του θανάτου, έχει απασχοληθεί, για πολλά χρόνια, η Διεθνής Κοινότητα, η Επιστήμη, αλλά και η Εκκλησία. Ένα θέμα, στο οποίο έχουν εντριφήσει, ειδικότερα, διακεκριμένοι διανοητές, κοινωνιολόγοι, νομικοί και άλλοι επιστήμονες, από τους οποίους τίθεται ευθέως το καίριο και συγκεκριμένο ερώτημα: «**Εάν η Κοινωνία και η κάθε Πολιτεία έχει το δικαίωμα, κάτω απ' οποιεσδήποτε προϋποθέσεις και συνθήκες, της θανάτωσης ενός μέλους της, δηλ. ενός συνανθρώπου μας**».

Πρόκειται, αναντίρρητα, για ένα θέμα, περί του οποίου υπάρχουν, πολλές και αντικρουόμενες απόψεις και θέσεις σε όλα τα επίπεδα.

2. Η συζήτηση, μάλιστα, στη χώρα μας, την περίοδο αυτή (1998), του εν λόγω Ν/Σ λαμβάνει χώρα, με καθυστέρηση 15 ετών, αφού το σχετικό 6^ο Πρωτόκολλο υπεγράφη το 1983, και ακόμη συζητείται, σε μια χρονική περίοδο, που, έχουμε, όχι μόνο αύξηση, αλλά, θα έλεγα, έκρηξη της εγκληματικότητας.

Θα ήταν, όμως, μέγα λάθος να τοποθετηθούμε όλοι μας και ιδίως να νομοθετήσουμε, για ένα τόσο σοβαρό πολιτικό, νομικό και ανθρωπιστικό θέμα, υπό την επιρροή και την επίδραση της σημερινής, πράγματι, αυξημένης και επικίνδυνης, γενικώς, εγκληματικότητας στη χώρα μας, για την οποία, σαφώς, υπάρχουν τεράστιες ευθύνες, αλλά το θέμα αυτό δεν είναι του παρόντος. Το θέμα, ειδικότερα, της πρόληψης της εγκληματικότητας στη χώρα μας, αλλά και διεθνώς, και μάλιστα για αδικήματα, που θα μπορούσαν να επιφέρουν ακόμη και την εσχάτη των ποινών, θα πρέπει, κάποτε, να μας απασχολήσει πολύ σοβαρά και υπεύθυνα και αυτό είναι χρέος όλων μας.

Θα έλεγα, ασφαλώς, ότι η Κυβέρνηση, φέρνοντας το θέμα αυτό προς συζήτηση την περίοδο αυτή, με τόση, δυστυχώς, καθυστέρηση και που έχουμε αυξημένη εγκληματικότητα, αδικεί το ίδιο το θέμα της κύρωσης του 6^{ου} Πρωτοκόλλου και την κατάργηση της θανατικής ποινής, και, πάντως, εμείς, ως Βουλευτές, θα πρέπει, επαναλαμβάνω, να αποφασίσουμε, ανεξάρτητα προς τη σημερινή τραγική, πράγματι, κατάσταση από πλευράς εγκληματικότητας, η οποία είναι, είτε εγχώρια από Έλληνες, είτε εισαγόμενη από αλλοδαπούς.

3. Αξίζει, όμως, να κάνουμε, αρχικά, μία ιδιαίτερα σύντομη ιστορική αναδρομή, ως προς την εξέλιξη του μεγάλου αυτού θέματος της θανατικής ποινής.

Καταρχήν, η θανατική ποινή είναι η βαρύτερη (κεφαλική) ποινή, που είναι δυνατόν, να επιβληθεί, αυτοτελώς, από δικαστήριο στο δράστη μιας βαρύτερης εγκληματικής πράξης και που συνίσταται στην αφαίρεση της ζωής του.

Στην αρχαία Ελλάδα και ιδίως επί του νομοθέτου των Λοκρίων Ζάλευκου κρίθηκε, ότι η απονομή της ποινικής δικαιοσύνης θα έπρεπε να βασίζεται στην αρχή του «αντιπεπονθότος» (αντεκδίκηση – αντίποινα), και ότι η εσχάτη των ποινών, δηλ. ο θάνατος, είναι η μόνη δίκαιη ποινή, για τα περισσότερα εγκλήματα.

Ο Πλάτων, στην «Ιδανική Πολιτεία», θεωρεί τη θανατική ποινή ως μέσο άσκησης κοινωνικής άμυνας.

Ο Δράκων, εξάλλου, στη νομοθεσία των Αθηνών, προέβλεπε για όλα τα εγκλήματα μία μόνο ποινή, το θάνατο, κάτι, όμως, που αποδοκιμάστηκε έντονα από τον τότε αθηναϊκό λαό, ιδίως για την αυστηρότητα και σκληρότητα, αλλά και για την «ασυμμετρία» μεταξύ ποινής και αδικήματος.

Αργότερα, ο Σόλων στην Αθήνα, εγκατέλειψε την αρχή του «αντιπεπονθότος» και καθιέρωσε η ποινή να είναι «συμβλητή» και «συμμετρική» προς το κάθε αδίκημα.

Τη θανατική ποινή τη διατήρησε και ο Σόλων, αλλά για ορισμένα μόνο ιδιαίτερα σοβαρά αδικήματα, και έτσι, από την περίοδο αυτή, αρχίζει να κλονίζεται και να κάμπτεται η αυθεντία της θανατικής ποινής.

Τα ίδια περίπου ίσχυσαν και στη νομοθεσία της «Δωδεκαδέλτου» της Ρώμης, η οποία, όπως είναι γνωστό, επηρεάστηκε, κατά το μεγαλύτερο μέρος, από την Αττική Νομοθεσία. Αρχικά, κατά τη «Δωδεκάδελο», η θανατική ποινή ήταν η μόνη προβλεπόμενη και επιβαλλόμενη, αλλά, στην πορεία, μπορούσε αυτή να αντικατασταθεί με χρηματική.

Το αποκορύφωμα, όμως, εφαρμογής και εκτέλεσης της θανατικής ποινής το συναντούμε κατά τον σκοταδιστικό και οπισθοδρομικό Μεσαίωνα (5^{ος} έως 14^{ος} αιώνας), όπως και σε όλα τα δικτατορικά και ανελεύθερα καθεστώτα, που ο θάνατος ήταν η πιο συνηθισμένη και ισχύουσα ποινική κύρωση. Μάλιστα, κατά την απάνθρωπη περίοδο του Μεσαίωνα, προς τον σκοπό, να δοθεί η αγριότερη μορφή στη θανατική ποινή, εφεύρισκαν, τότε, συνεχώς διάφορους ιδιαίτερα σκληρούς τρόπους θανάτωσης, ασύλληπτης «έμπνευσης», όπως αγχόνη,

αποκεφαλισμός, καρατόμηση, ανασκολοπισμός (παλούκωμα), εντείχιση ή ταφή ζωντανού του καταδίκου, πνιγμός, βρασμός, κάψιμο, λιθοβολισμός, κατάδυση σε βόρβορο, κ.λπ.

Όμως, όταν, τελείωσε ο σκοταδισμός του Μεσαίωνα και οι ανθρωπιστικές αξίες και ιδέες πήραν την πραγματική τους διάσταση, η Ευρώπη εισέρχεται, πλέον, στην περίοδο της αναβίωσης του ανθρωποκεντρικού πνεύματος της κλασσικής αρχαιότητας, δηλ. της **Αναγέννησης** (14-17^ο αι.) και του **Διαφωτισμού** (από 18^ο αι.), όπου κυρίαρχο στοιχείο είναι ο άνθρωπος, και γενικά ο ανθρωπισμός και ο πολιτισμός.

Έτσι, από την έναρξη της περιόδου αυτής, αρχίζει ο έντονος προβληματισμός **και η αμφισβήτηση των αποτελεσμάτων και της σκοπιμότητας της ποινής του θανάτου**. Αμφισβητείται, ειδικότερα, το δικαίωμα του Κράτους να επιβάλλει και ιδίως να εκτελεί τη θανατική ποινή, και έτσι, από τότε, αρχίζει, επίσημα, η έντονη και γενικευμένη διεθνώς συζήτηση και διαμάχη γύρω από το θέμα αυτό.

Βασικός πολέμιος της θανατικής ποινής, αργότερα και κατά τον 19^ο αιώνα, ήταν ο Ιταλός ανθρωπιστής και διακεκριμένος ποινολόγος **Beccaria**, που είχε ως βάση, με τη δική του, βέβαια, ερμηνεία, το «Κοινωνικό Συμβόλαιο» του **Ρουσσώ** και με το έργο του «Περί αδικημάτων και ποινών» 1764, που μεταφράστηκε από τον Αδ.Κοραή (1823). Αλλά, η ουμανιστική και φιλελεύθερη αντίληψη και για τη θανατική ποινή πρωτοκαθιερώθηκε με τον **Ποινικό Κώδικα της Τοσκάνης (1786)**, βάσει του οποίου καταργήθηκε παντελώς η εσχάτη των ποινών του θανάτου, όπως και με τον Ποινικό Κώδικα της Αυστρίας (1787).

Σταθμό, βέβαια, στην κατάργηση, ή έστω στη μείωση εφαρμογής της θανατικής ποινής, αποτέλεσε η **Γαλλική Επανάσταση (1789)**, υπό την άνθηση του πνευματικού κινήματος των Διαφωτιστών, και ο απ' αυτήν προελθών Γαλλικός Ποινικός Κώδικας (1791), βάσει του οποίου, δεν καταργήθηκε μεν

πλήρως η θανατική ποινή, αλλά περιορίστηκε αρκετά, και τέθηκαν, από τότε, οι βάσεις για τη μελλοντική πλήρη κατάργησή της.

Από το 1952 υπάρχει πρόταση στην αρμόδια **Επιτροπή του ΟΗΕ** και τελικά το 1971 λαμβάνεται η τελική απόφαση περί καταργήσεως της θανατικής ποινής. Με την υπ' αριθμ. 1574/21-4-1971 ειδικότερη απόφαση του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου του ΟΗΕ, γίνεται έκκληση προς τα κράτη – μέλη, να περιορίσουν, προοδευτικά, τον αριθμό των εγκλημάτων, που απειλούνται στη νομοθεσία τους με θανατική ποινή.

Στις αρχές της 10ετίας του 1980 και η τότε ΕΟΚ (ήδη Ε.Ε.) ψήφισε πρόταση, για την κατάργηση της θανατικής ποινής υπό τον κρατών – μελών της, βάσει της οποίας, πράγματι, πολλά απ' αυτά προέβησαν στην νομοθετική κατάργησή της. Τότε εκδόθηκε και το υπ' αριθμ.6 Ειδικό Πρωτόκολλο (1983), που προστέθηκε στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα ανθρώπινα δικαιώματα και άρχισε να ισχύει στις 28-4-1983, και του οποίου την κύρωση, και στη χώρα μας, καλούμαστε, με τόση, δυστυχώς, καθυστέρηση, να ψηφίσουμε τώρα και να το κάνουμε νόμο του κράτους μας.

4. Μέχρι το έτος 1993 στη Χώρα μας, παρά τις πολλές επιστημονικές συζητήσεις, διαμαρτυρίες και αντιδράσεις, προβλεπόταν ακόμη η θανατική ποινή. Οι προβλέψεις αυτές ήταν, βασικά, σε ορισμένες μόνο διατάξεις του Ποινικού μας Κώδικα, όπως και στον Στρατιωτικό Ποινικό Κώδικα και σε άλλους ειδικούς ποινικούς νόμους. Μπορούμε, όμως, να σημειώσουμε, ότι στην χώρα μας, συγκριτικά με άλλες χώρες και μέχρι το 1993, οι αποφάσεις αυτές για θανατική ποινή και ιδίως οι εκτελέσεις, ήταν, ευτυχώς, πολύ περιορισμένες.

Στην πραγματικότητα, όμως, και στην χώρα μας από το έτος 1972 και μετά (περίπτωση Λυμπέρη, που έλαβε χώρα την 25-8-1972, και είναι η τελευταία εκτέλεση), δεν έχουμε καμία άλλη εκτέλεση θανατικής ποινής, δηλ. έχουμε de facto κατάργησή της, παρά το γεγονός, ότι εκδίδονταν κάποιες

περιορισμένες δικαστικές αποφάσεις με θανατικές ποινές. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του Ν.Κοεμτζή, στον οποίο, στις αρχές της δεκαετίας του 1970 επεβλήθη η ποινή του θανάτου, αλλά δεν εκτελέστηκε ποτέ, και ήδη είναι ελεύθερος.

Παρόμοια, ιδιαίτερα σοβαρή περίπτωση είναι και η γνωστή υπόθεση της «Εταιρίας Δολοφόνων», που στις αρχές της προηγούμενης 10ετίας επεβλήθησαν θανατικές ποινές, αλλά δεν εκτελέστηκαν ποτέ.

Επίσης, θα πρέπει να γίνει αναφορά και στις καταδίκες σε θανατικές ποινές, το έτος 1975, των πρωταίτιων του πραξικοπήματος της 21^{ης} Απριλίου 1967, αλλά που δεν εκτελέστηκαν και μετετράπησαν σε ισόβια κάθειρξη.

Ήδη, όμως, με το άρθρ. 33 του Ν. 2172/1993 (ΦΕΚ 207 Α')
καταργήθηκε και νομοθετικά στη χώρα μας η ποινή του θανάτου. Επίσης, με το άρθρο 1 παραγ. 12β του Ν. 2207/94 καταργήθηκε και η διάταξη του άρθρου 86 του Π.Κ., με το οποίο προβλεπόταν, διαζευκτικώς, η ποινή της ισόβιας κάθειρξης ή του θανάτου, και έτσι, ως εσχάτη των ποινών είναι, πλέον, η ισόβια κάθειρξη.

Παρ' όλα αυτά, στο νέο Στρατιωτικό Ποινικό Κώδικα (Ν. 2287/95) προβλέπεται και σήμερα η θανατική ποινή, για ορισμένα, πολύ σοβαρά, στρατιωτικά αδικήματα, τα οποία διαπράττονται μόνο σε περίοδο πολέμου.

Το προηγούμενο Σύνταγμα της Ελλάδος (1974/1985) δεν είχε, για την κατάργηση της θανατικής ποινής, ρητή απαγορευτική διάταξη. Το άρθρο 7 παραγ. 3 προέβλεπε : **«Η θανατική ποινή για πολιτικά εγκλήματα δεν επιβάλλεται, εκτός αν είναι σύνθετα»**. Αυτό θα μπορούσε να ερμηνευθεί, και έχει υποστηριχθεί, σε μερικές περιπτώσεις, και η άποψη αυτή, ότι δηλ. έμμεσα προβλεπόταν από το Σύνταγμα μας (1974) η θανατική ποινή.

Τα δύο, όμως, μεγάλα κόμματα (ΠΑΣΟΚ – Ν.Δ) και βεβαίως και τα άλλα μικρότερα στη χώρα μας, με τις σχετικές προτάσεις τους, συμφώνησαν για την τελευταία αναθεώρηση του Συντάγματος και πρότειναν στο άρθρο 7 παραγ. 3, να προβλεφθεί ρητή ειδική διάταξη, περί κατάργησης της θανατικής ποινής,

πλην των περιπτώσεων, που προβλέπονται από το νόμο για πράξεις, που τελούνται σε καιρό πολέμου.

Ήδη, με το αναθεωρηθέν νέο Σύνταγμα της χώρας μας (2000/2001) στο άρθρ. 7 παρ. 3 ρητά ορίζεται «θανατική ποινή δεν επιβάλλεται, εκτός από τις περιπτώσεις, που προβλέπονται στο νόμο για κακουργήματα τα οποία τελούνται σε καιρό πολέμου και σχετίζονται με αυτόν».

Εδώ, ίσως, θα πρέπει να γίνει αναφορά στον έντονο προβληματισμό πολλών, και όχι χωρίς κάποια λαϊκή ανταπόκριση, ότι, από την στιγμή, που καταργήθηκε, με ειδικό νόμο, η θανατική ποινή και από τη στιγμή, που από το 1983 υπογράψαμε το 6^ο Πρωτόκολλο στη Σύμβαση, για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου κ.λ.π. και από τη στιγμή, που το Πρωτόκολλο αυτό περί καταργήσεως της ποινής του θανάτου, κυρώθηκε ήδη και από την Ελληνική Βουλή, ότι είναι παντελώς άσκοπη και περιττή η με συνταγματική διάταξη πρόβλεψη κατάργησης της θανατικής ποινής, κάτι στο οποίο, στο μέλλον, προβλήματα μάλλον, μπορεί να δημιουργήσει.

Εδώ, θα μπορούσε, να υποστηριχθεί και βεβαίως υποστηρίχτηκε, ακόμη, και ότι θα έπρεπε στο Σύνταγμα να καταργηθεί μεν ρητά η θανατική ποινή, αλλά να περιληφθεί και σχετική διάταξη στο ίδιο άρθρο, βάσει της οποίας, θα επιτρέπεται η θανατική ποινή σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις ή ακόμη, εάν θα το ήθελε η Διεθνής Κοινότητα, αλλά αυτό θα συνέβαινε με νόμο με αυξημένη πλειοψηφία των 3/5 της Εθνικής Αντιπροσωπείας. Αυτό, ίσως, έχει κάποια λογική, διότι, εάν για οποιοδήποτε λόγο, η Διεθνής Κοινότητα ή ακόμα και η Ευρωπαϊκή Ένωση θελήσει, ίσως να μεταβάλει τη στάση της στο θέμα αυτό, ή εάν ειδικοί λόγοι το επιβάλλουν, θα είναι ενδεχόμενο εμείς, ως Ελλάδα, να βρεθούμε προ του αδιεξόδου ή της δυσκολίας του Συνταγματικού κωλύματος.

Επίσης, υποστηρίχτηκε η άποψη, ότι είναι τελείως περιττή και η συνταγματική κατάργηση της θανατικής ποινής, αφού, υφίσταται, πλέον, σχετικός νόμος, αλλά και η άποψη αυτή δεν επεκράτησε.

Υπήρξε, ακόμη, και πρόταση 50 βουλευτών προς την Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος, για την επαναφορά, με ρητή, μάλιστα, συνταγματική διάταξη, της θανατικής ποινής, για το αδίκημα μόνο και ειδικά της εμπορίας ναρκωτικών, χωρίς όμως και αυτή να βρει ανταπόκριση στην πλειοψηφία των Βουλευτών, διότι, πέραν των άλλων, αυτό θα ήταν αντίθετο προς τις διεθνείς δεσμεύσεις μας ως χώρας και ακόμη θα έκαμπτε τη βασική αρχή της κατάργησης της θανατικής ποινής. Αυτό δε, παρά την αυτονόητη σοβαρότητα του μέγιστου προβλήματος της εμπορίας των ναρκωτικών, η οποία θα πρέπει να καταπολεμηθεί με άλλους τρόπους.

Εξάλλου, θα πρέπει να επισημανθεί ότι, ελάχιστα Ευρωπαϊκά Κράτη, έχουν καταργήσει τη θανατική ποινή με συνταγματική διάταξη, ενώ τα περισσότερα, ή μάλλον σχεδόν όλα, έχουν ρυθμίσει το θέμα αυτό με απλό νόμο ή αρκούνται στην κύρωση του παρόντος 6^{ου} Πρωτοκόλλου.

Τέλος, είναι ανάγκη, να γίνει αναφορά και στον τελευταίο σχετικό νόμο 2462/26-2-1997, με τον οποίο έλαβε χώρα η κύρωση του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου, που και αυτό αφορά στην κατάργηση της ποινής του θανάτου.

Πέραν των ανωτέρω, είναι ανάγκη να τονισθεί, ότι, σήμερα, η συντριπτική πλειοψηφία των χωρών της Δυτικής Ευρώπης έχουν προβεί στην de jure ή de facto κατάργησή της θανατικής ποινής σε καιρό ειρήνης, αλλά ακολουθούν την ίδια τακτική ακόμη και πολλές Πολιτείες των Η.Π.Α. (Το 6ο πρωτόκολλο στη Σύμβαση για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, σχετικά με την κατάργηση της θανατικής ποινής, ψηφίστηκε και έγινε ο υπ' αριθμ. 2610/1998 νόμος του Ελληνικού Κράτους).

5. Οι υποστηρικτές της θανατικής ποινής, ανέκαθεν, αλλά, και σήμερα, επικαλούνται διάφορα επιχειρήματα και, ιδίως, τα παρακάτω:

α) Ότι, δήθεν, σε πολλές χώρες, μετά την κατάργηση της θανατικής ποινής, επακολούθησε αύξηση της βαριάς εγκληματικότητας (Ελβετία, Κολομβία, Γαλλία). Υποστηρίζεται, ακόμη, ότι η υπερβολική επιείκεια της Ποινικής Δικαιοσύνης οδηγεί σε αποθράσυνση των εγκληματικών ατόμων. Η άποψη αυτή είναι εσφαλμένη και ιδίως αντιεπιστημονική και δεν έχει ευρεία κοινωνική και νομική αποδοχή.

β) Υποστηρίζεται, ότι, δήθεν η εκτέλεση της θανατικής ποινής, από την άποψη της ειδικής πρόληψης, είναι το ασφαλέστερο μέσο προστασίας της Κοινωνίας από μελλοντικούς εγκληματίες, και ακόμη, ότι, δήθεν, καθιστά αδύνατη τη γένεση από αυτούς επιγόνων κληρονομικώς βεβαρημένων και επικίνδυνων στη δημόσια ασφάλεια. Η άποψη αυτή είναι ιδιαίτερα σκληρή και ιδίως βρίσκεται εκτός της σημερινής πραγματικότητας και των νέων δεδομένων της επιστήμης. Εξάλλου, η ειδική πρόληψη από κάθε κατάδικο μπορεί να επιτευχθεί δια των σύγχρονων και ασφαλών Φυλακών, και δια της σωστής σωφρονιστικής πολιτικής, βάσει της οποίας επιδιώκεται και πολλές φορές, επιτυγχάνεται, η κοινωνική επανένταξη του κάθε δράστη.

γ) Ότι δήθεν λειτουργεί ως μέσον γενικής πρόληψης, διότι εκφοβίζει και τους άλλους επίδοξους δολοφόνους. Άλλως, ότι η απειλή και μόνο της θανατικής ποινής λειτουργεί ανασταλτικά. Ούτε, όμως, και η άποψη αυτή είναι ορθή, διότι τον υποψήφιο δράστη, ποτέ δεν τον απασχολεί κατά την ώρα της απόφασης και της εκτέλεσης του εγκλήματος, η προβλεπόμενη ποινή και οι συνέπειες της, ενώ τον ενδιαφέρει περισσότερο, και κυρίως, πως θα διαφύγει την αποκάλυψη και τη σύλληψη.

δ) Ότι δήθεν το « θανατώνειν» θεωρήθηκε ο ασφαλέστερος, ο αποτελεσματικότερος και ο ευκολότερος τρόπος, ώστε να καταστήσει τον εγκληματία αβλαβή και ακίνδυνο στην κοινωνία, αλλά η σκέψη αυτή παραπέμπει σε μεθόδους και νοοτροπίες αρχαιότητας και

Μεσαίωνα, που δεν έχει καμία απολύτως σχέση με τη σημερινή δημοκρατική, ευαίσθητη και ανθρωποκεντρική κοινωνία, όπως ιδίως είναι η Ε.Ε. και η Χώρα μας.

ε) Υποστηρίζεται, τέλος, ότι υφίσταται πρόβλημα εξεύρεσης άλλης ποινής κατάλληλης για να αντικαταστήσει τη θανατική ποινή,

δεδομένου, ότι η ισόβια κάθειρξη σπανίως καθίσταται ισόβια και ιδίως δεν υπάρχει ασφαλής έκτιση της. Η σκέψη αυτή είναι εξωπραγματική και παντελώς αντίθετη με τις σύγχρονες αντιλήψεις περί αντεγκληματικής πολιτικής. Εξάλλου, ο τρόπος έκτισης μιας ποινής, και ασφαλώς και της ισόβιας κάθειρξης, είναι θέμα νομοθετικής ρύθμισης και ιδίως καλής οργάνωσης των Φυλακών κάθε χώρας.

6. Αντίθετα προς τα παραπάνω, θα πρέπει να αναφερθούν, πολύ συνοπτικά, ορισμένοι, από τους πολλούς λόγους και τα πολλά επιχειρήματα, που επέβαλαν διαχρονικά και επιβάλλουν και σήμερα, σε όλες τις χώρες, τη μόνιμη και σταθερή κατάργηση της θανατικής ποινής, και τα οποία επιχειρήματα επικαλούνται οι υποστηρικτές της κατάργησης **και συγκεκριμένα:**

α) Ότι, κατ' αρχήν, προκαλεί, ισχυρή αρνητική

συναισθηματική αντίδραση η οργανωμένη και από το επίσημο κράτος αφαίρεση ανθρώπινης ζωής από συνάνθρωπο, έστω και υπό το νόμιμο έρεισμα της δικαστικής απόφασης. Υποστηρίζεται ακόμη ότι, όσο φανατικός και εάν είναι κάποιος υπέρ της θανατικής ποινής ή ακόμη και εάν είναι στενός συγγενής του θύματος του δράστη, στη θέα και μόνο της διαδικασίας και του τρόπου της εκτέλεσης, είναι τόσο μεγάλη η συναισθηματική φόρτιση και συγκίνηση, ώστε, αμέσως, κατά και μετά τη στιγμή εκείνη της θανάτωσης, τάσσεται κατά της εκτέλεσης ενός

συνανθρώπου, έστω και εάν είναι ο απεχθέστερος και ειδεχθέστερος εγκληματίας.

Έτσι, ο εκτελεσθείς κατηγορούμενος, από αντιπαθητικό και μισητό πρόσωπο, λόγω του εγκλήματός του, μετατρέπεται, αυτομάτως, σε συμπαθές και άξιο οίκτου πρόσωπο.

β) Ότι η εκτέλεση της θανατικής ποινής δεν υπήρξε, ως συμβάν, ποτέ διδακτικό, όπως, εσφαλμένως, επιχειρείται να υποστηριχθεί από ορισμένους, αλλά πολλές φορές μετατρέπεται και σε διασκεδαστικό, ιδίως, έτσι ήταν στην αρχαιότητα, αλλά σε ορισμένες χώρες, ίσως, και σήμερα. Όχι μόνο διδακτικό δεν είναι και δεν μπορεί να είναι, αλλά αναδεικνύονται στοιχεία βαρβαρότητας, απαράδεκτα προς τον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα της κοινωνίας μας. Μια οργανωμένη και πολιτισμένη κοινωνία, αντί να εκτελεί συνανθρώπους, θα πρέπει να τους συμμορφώνει, δια της αγωγής, και να τους εντάσσει στους κόλπους της, ή, στη χειρότερη περίπτωση, να παίρνει άλλα καλύτερα μέτρα προστασίας των συνανθρώπων μας.

γ) Ως προς την εκφοβιστική δύναμη, της ποινής του θανάτου, για τους επίδοξους και μελλοντικούς δράστες, αποδεικνύεται και γίνεται δεκτό, ότι, όπως ήδη προαναφέρθηκε, οι επιχειρούντες τα μεγαλύτερα εγκλήματα, πολλές φορές, τελούν αυτά, με την ελπίδα, να διαφύγουν, τελικά, την ανακάλυψη και σύλληψή τους. Αν η ανακάλυψη, η σύλληψη και τελικά **η τιμωρία ήταν βεβαία και ασφαλής για όλους, ίσως ο δράστης δεν θα διέπραττε το έγκλημα και αυτό, είτε η ποινή ήταν ή είναι θάνατος, είτε ισόβιος κάθειρξη ή και άλλη ποινή, αλλά απλώς ελπίζει στη μη αποκάλυψη και στη μη σύλληψή του.** Η σκέψη του δράστη, προ της πράξεως, δεν είναι ποτέ το ύψος και το είδος της ποινής, αλλά η διαφυγή του και σ' αυτό, βασικά, ελπίζει.

δ) Ως σκοπός της ποινής τίθεται και η προστασία της Κοινωνίας (θεωρία Κοινωνικής Άμυνας), με την άσκηση επί του εγκληματία αναμορφωτικής – βελτιωτικής μεταχείρισης, κάτι που ασφαλώς δεν γίνεται με τη θανατική ποινή. Η ποινή πρέπει να είναι απαλλαγμένη από εκφοβισμό, εκδίκηση, ανταπόδοση (Ανθρωπιστική Σχολή).

ε) Η θανατική ποινή, όπως είναι αυτονόητο, σε περίπτωση δικαστικής πλάνης, είναι ανεπανόρθωτη και αυτό, ίσως, είναι το βασικότερο και το καταλυτικότερο επιχείρημα κατά της θανατικής ποινής. Δυστυχώς, είχαμε πολλές θανατικές εκτελέσεις, και εκ των υστέρων απεδείχθη δικαστική πλάνη, αλλά τότε ήταν πολύ αργά, τόσο για τον αδίκως εκτελεσθέντα και την οικογένειά του, όσο και για τον ίδιο τον ύψιστο θεσμό της Δικαιοσύνης, αλλά και για κάθε πολιτισμένη, φιλελεύθερη και δημοκρατική κοινωνία. Τέτοια παραδείγματα δικαστικής πλάνης έχουμε πολλά και κραυγαλέα, τόσο στη χώρα μας, όσο και διεθνώς.

στ) Οι υπέρμαχοι της κατάργησης (εποχή Αναγέννησης και Διαφωτισμού και ιδίως του Beccaria, αλλά και σήμερα) φρονούν, ότι η θανατική ποινή δεν είναι αναγκαία και ούτε αποτελεσματική για τη μείωση των τελουμένων εγκλημάτων και, μάλιστα, ότι αντίκειται στη γενική αρχή του σωφρονισμού του εγκληματήσαντος. Αυτό, βεβαίως, είναι σωστό και έχει αποδειχθεί, τόσο από πολύ ενδιαφέρουσες επιστημονικές έρευνες και μελέτες, όσο και από διάφορες στατιστικές, ως προς τα μέσα και τους τρόπους καταπολέμησης της εγκληματικότητας.

ζ) Υπάρχει, όμως, και το ακαταμάχητο χριστιανικό επιχείρημα, ότι δηλ. «δεν εγκρίνει ο Χριστός τη θανάτωση ανθρώπου από άνθρωπο», κάτι που υποστηρίζει σθεναρά και σήμερα η Εκκλησία. Μάλιστα, όταν ο ίδιος ο Χριστός υπέστη τη θανατική ποινή, η

μόνη Του αντίδραση ήταν η συγχώρηση των σταυρωτών του και εξάλλου, ο ίδιος δίδαξε τη συγγνώμη. Για τον λόγο αυτό ο **Βίκτωρ Ουγκώ** αναφέρει: «Την ημέρα, που ο Θεάνθρωπος υπέστη τη θανατική ποινή, την κατήργησε».

η) Θα έλεγα, επίσης, ότι η **διατήρηση της θανατικής** ποινής στη χώρα μας και μετά το 1974 ήταν και αντισυνταγματική, εφόσον, **σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1** του Συντάγματος του 1974 της Χώρας μας «ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας». Η ίδια ρύθμιση υπάρχει και στο αναθεωρηθέν Σύνταγμα του 2000/2001 (άρθρ. 2 παρ. 1) και, επίσης, παρόμοια ρύθμιση υπάρχει στα περισσότερα Συντάγματα του κόσμου. Στη χώρα μας, πλέον, όπως ήδη προαναφέρθηκε, η θανατική ποινή απαγορεύεται με ρητή συνταγματική διάταξη (άρθρ.7 παράγ.3 του νέου και ισχύοντος Συντάγματος).

θ) Η τυχόν αδυναμία του κάθε οργανωμένου Κράτους να διασφαλίσει την εκτέλεση καταδικαστικής απόφασης, αλλά επίσης και η αδυναμία επανένταξης του κάθε καταδίκου, δεν είναι δυνατόν να οδηγεί σε θανατικές ποινές και εκτελέσεις. Χρέος του κάθε πολιτισμένου Κράτους είναι να υποκαταστήσει τη θανατική ποινή με ποινές και τρόπους εκτέλεσης απολύτως ασφαλείς, αλλά όχι αιμοσταγείς.

ι) **Είναι δυνατόν μια θανατική ποινή και εκτέλεση να εξομοιωθεί από τον δράστη και τους οικείους του ή και από την Κοινωνία, ως μία τυχαία ανίατη και θανατηφόρα ασθένεια ή ως ένα τροχάιο θανατηφόρο ατύχημα,** και έτσι, ως τυχαίο γεγονός, να τελειώνει εκεί όλη η υπόθεση, ενώ, αντιθέτως, η ισόβια κάθειρξη, είναι μία μόνιμη και συνεχής τιμωρία του δράστη και ένας παραδειγματισμός, υπό την έννοια της γενικής πρόληψης, και

μάλιστα, κάτω από δύσκολες συνθήκες και τις περισσότερες φορές για τα καλύτερα χρόνια της ζωής του. Επομένως, ένας υποψήφιος δράστης, για μία πράξη, που προβλέπεται θανατική ποινή, μπορεί να σκεφθεί, ότι «ρискάρει» την τέλεση μιας πολύ άδικης πράξης και εάν συλληφθεί καταδικάζεται σε θανατική ποινή, και δια της εκτελέσεως τελειώνει, μια για πάντα, το μαρτύριό του, ενώ, δια της ισόβιας κάθειρξης, θα ζει μεν, αλλά θα «βασανίζεται» δια της ισοβίου ή της πολυετούς κρατήσεώς του (στη χώρα μας άνω των 18 ετών), κάτι που είναι ανυπόφορο και δυσβάσταχτο. Στην περίπτωση αυτή, ίσως, αποτελεσματικότερη, από πλευράς γενικής πρόληψης, είναι η πολυετής κράτηση και όχι η θανάτωση.

ια) Η θανατική ποινή είναι αντίθετη προς τη φύση μιας δημοκρατικής και φιλελεύθερης κοινωνίας, και ενισχύει, έτσι, την επίδειξη απαράδεκτης δύναμης της κρατικής εξουσίας.

ιβ) Τέλος, είναι δυνατόν ο κατάδικος, δια της εκτελέσεώς του, και, μάλιστα, με ειδική «τελετουργική» διαδικασία και προβολή, να μεταβληθεί και ιδίως για τους νέους, από το κοινό εγκληματία σε επίζηλο, συμπαθή και αξιομίμητο ήρωα, ή και σε ατυχήσαν άτομο, οπότε τα αποτελέσματα θα είναι τελείως αντίστροφα. Αυτό είναι δυνατόν, να συμβεί, δια της δημοσιότητας και προβολής, που, ασφαλώς, θα πάρει η διαδικασία εκτέλεσής του, οπότε και η επιρροή, που θα ασκήσει, δια της μιμητικότητας, ιδίως προς τους νέους ανθρώπους, οι οποίοι, πολλές φορές «ηρωοποιούν» τέτοιες πράξεις, και περιπτώσεις, θα είναι ιδιαίτερα αρνητική από κάθε πλευρά. Τέτοια παραδείγματα παρατηρούμε σε πολλές χώρες του κόσμου, και στη χώρα μας, αλλά ιδίως στις Η.Π.Α.

7. Κατόπιν των ανωτέρω, και λόγω της και νομοθετικά, αλλά και στην πράξη, κατάργησης πλέον της θανατικής ποινής και στη Χώρα μας, ασφαλώς καλώς

τάσσεται στο σύνολό της η Βουλή υπέρ της υπερψήφησης του υπό κρίση Σ/Ν δηλ. υπέρ της Κύρωσης του 6^{ου} Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση στην προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, σχετικά με την κατάργηση της ποινής του θανάτου.

Το μόνο, που θα μπορούσαμε να κάνουμε είναι να κατακρίνουμε το γεγονός ότι το Ν/Σ αυτό, σχετικά με την κατάργηση της θανατικής ποινής, έρχεται στη Βουλή, για κύρωση της σχετικής σύμβασης, με μεγάλη καθυστέρηση και σε μια περίοδο με ιδιαίτερη αύξηση και έκρηξη εγκληματικότητας στη χώρα μας, με αποτέλεσμα, ένα μέρος του λαού μας, αδικαιολογήτως, να δείχνει, ιδίως την περίοδο αυτή, μεγάλη επιφυλακτικότητα για την κατάργηση της θανατικής ποινής.

Αυτό, όμως, δηλ. η και επισήμως κατάργηση της θανατικής ποινής, είναι επιταγή των αρχών και αξιών, που καλούμαστε να υπηρετήσουμε, ως φιλελεύθερη, δημοκρατική και προοδευτική χώρα, αλλά και ως ισότιμο μέλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, όπως και της Διεθνούς, και επομένως είναι επιτακτική ανάγκη και υποχρέωση να κυρώσουμε το 6^ο Πρωτόκολλο, σχετικά με την κατάργηση της ποινής του θανάτου, και αυτό έχω την τιμή να εισηγηθώ προς την Ολομέλεια της Ελληνικής Βουλής.

Τελικά η κύρωση του 6^{ου} Πρωτοκόλλου ψηφίστηκε από τη Βουλή των Ελλήνων και ως νόμος του Ελληνικού Κράτους πήρε τον αριθμό 2610/1998. Επομένως, η ποινή των θανάτων δεν ισχύει πλέον στην Ελλάδα. Όπως, ήδη, προαναφέρθηκε και το άρθρ. 50 Π.Κ., που την προέβλεπε καταργήθηκε με το άρθρ. 1 παράγ. 12 περ. β του Ν.2204/1994. Ισχύει μόνο στο Στρατιωτικό Ποινικό Κώδικα, και σ' αυτόν μόνο για κακουργήματα που έχουν τελεστεί σε πολεμική περίοδο (ιδ. Άρθ.8 και σχετικά άρθρα του Ειδικού Μέρους του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα, όπως ισχύει με το Ν.2287/1995).

7. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΘΑΝΑΤΙΚΗ ΠΟΙΝΗ:

- 1. Ευάγ. Αποστολόπουλου:** «*Η ποινή του θανάτου*» (από κριτικής σκοπιάς)
– Αθήνα 1980.
- 2. Κ. Βουγιούκα:** «*Η κατάργηση της ποινής του θανάτου στα πλαίσια του 6^{ου} Πρωτοκόλλου του Ε.Σ. των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου*» στην *Ελληνική Επιθεώρηση Ευρωπαϊκού Δικαίου* – 1983.
- 3. Κ. Γαρδίκια:** «*Η ποινή του θανάτου*». Επίσης του ιδίου «*Εγκληματολογία*» Τομ.Γ' Σωφρονιστική Α – 1965
- 4. Η. Γάφου:** «*Η ποινή του θανάτου*» ΠοινΧρ. ΚΖ 1977 σελ.97-106.
- 5. Α.Κατσαντώνη:** «*Ποινικό Δίκαιο Γενικό Μέρος*» Τομ.Β' 1978
- 6. Ν.Κουράκη:** «*Η ποινική καταστολή μεταξύ παρελθόντος και μέλλοντος*» Αθήνα 1985
- 7. Χρ.Λαζάνη:** «*Η ποινή του θανάτου*» Αθήνα 1977
- 8. Μινερμάγερ:**
(Μετάφραση Ν.Κωτσάκη 1870) «*Η θανατική ποινή*».
- 9. Δ.Μιράσγεζη:** «*Η ποινή του θανάτου*» Αθήνα 1936
- 10. Β.Παππά:** «*Το βλέμμα της Μεδούσης: Το πρόβλημα της ποινής του θανάτου και οι τελευταίες εξελίξεις του*». Στην *Ποιν.Επιθεώρηση Α* 1970.
- 11. Μιχ.Συμπέθερου:** «*Η ποινή του θανάτου, τα υπέρ και τα κατά*» Αθήνα 1982.
- 12. Μ.Ανδριανάκη:** «*Η κατάργηση της ποινής του θανάτου*» Αθήνα 1950.
- 13. Ν.Παρασκευόπουλου:** «*Η θανατική ποινή*»
